

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О
ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА**

Септембар 2021.

Београд, октобар 2021.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Ипсос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, од марта 2014. о очекиваном међугодишњем расту цена за две године унапред, а од фебруара 2021. и о очекиваном међугодишњем расту цена за три године унапред.

Резиме

Према резултатима анкете агенције Ипсос из септембра, краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора налазе се на централној вредности циља Народне банке Србије (3,0%), што је непромењена вредност од јуна. Инфлациона очекивања привредника су нешто виша него у претходној анкети (2,5% у августу), чиме су се изједначила са очекивањима финансијског сектора на централној вредности циља. Релативно стабилан ниво инфлационих очекивања у условима растуће текуће инфлације могао би да указује на то да тржишни учесници актуелну вишу инфлацију перципирају као привремену.

Уобичајено виша од очекивања других сектора, очекивања становништва су остала непромењена на нивоу од 10,0%. Ипак, ни септембарска анкета не бележи знатније измене када су у питању индекс перципиране и индекс очекиване инфлације. Распон кретања ових индекса још увек указује на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана.

Када је реч о средњорочним очекивањима (за две и три године унапред), она су код представника финансијског сектора четврти месец узастопно непромењена на нивоу од 3,0%. Представници привреде за две године унапред очекују инфлацију од 2,5%, док за период од три године унапред очекују нешто нижу инфлацију од 2,0%. Средњорочна инфлациона очекивања становништва у септембру су остала непромењена на нивоу од 10,0%.

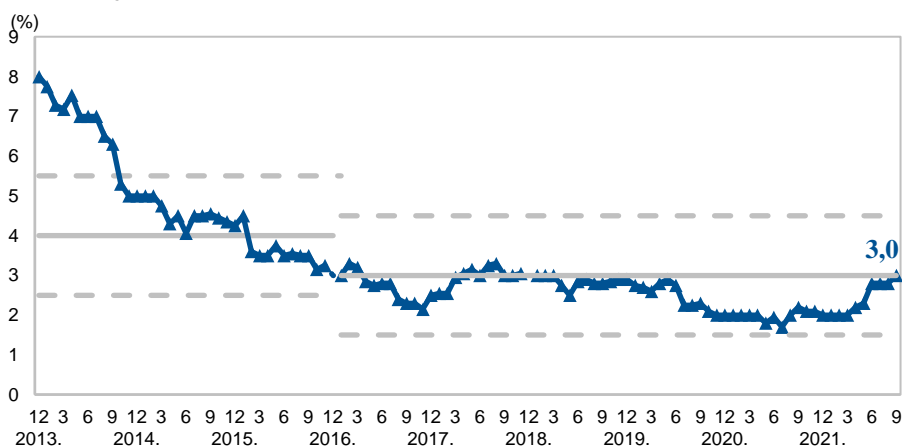
Усиђреност инфлационих очекивања представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије и указује на одсуство јачих инфлаторних и дезинфлаторних притисака.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према резултатима септембарске анкете агенције Ипсос и октобарске анкете агенције Блумберг, краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора налазе се на нивоу од 3,0% и нису мењана у односу на претходне анкете.

Септембарска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ износи 3,0% и благо је порасла у односу на август (2,8%).

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

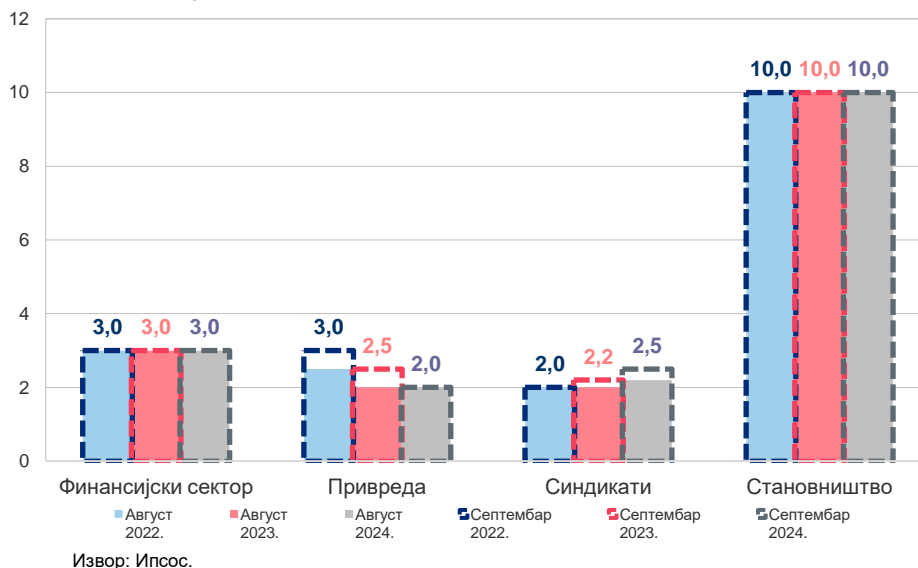
Извор: НБС, Ипсос и Блумберг.

Када је реч о средњорочним очекивањима представника финансијског сектора, она су, као и краткорочна очекивања, остала стабилна и налазе на централној вредности циља од 3,0%. Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора од увођења овог питања у анкету (март 2014. године) крећу се у границама циља.

Стабилно кретање краткорочних и средњорочних инфлационих очекивања представника финансијског сектора у условима растуће текуће инфлације могло би да укаже на то да они карактер тренутних инфлаторних притисака оцењују као привремен.

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета Ипсоса и Блумберга. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Графикон 2. Очекивана међугодишња инфлација за једну, две и три године унапред

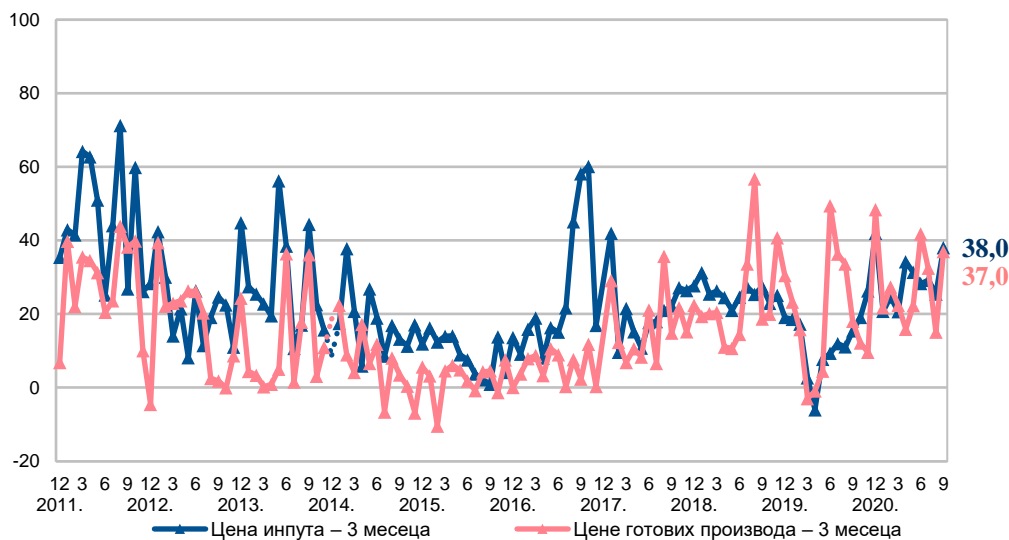

Инфлациона очекивања привреде

На централној вредности циља Народне банке Србије нашла су се и краткорочна очекивања представника привреде, док су средњорочна очекивања нижа и крећу се у распону од 2,0% до 2,5%.

Перцепција пословања привредника мање је оптимистична у односу на претходну анкету када је у питању оцена пословних услова у претходна три месеца, као и очекивање за наредних 12 месеци. Поред тога, песимистичнији ставови бележе се и код питања очекиваног кретања производње/промета у наредна три и наредних 12 месеци.

Графикон 3. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

* Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.

Извор: Нинамедија/Ипсос.

Септембарска анкета бележи пораст учешћа привредника који очекују раст цена сировина у својој производњи у наредна три месеца, при чему и даље највећи део привредника (око 60%) не очекује промену цена сировина у наредна три месеца. Слична кретања бележе се и када је у питању очекивано кретање цена сопствених готових производа/услуга у наредна три месеца.

Када је реч о очекивањима за годину дана унапред, око 75% испитаника очекује раст цена сопствених готових производа/услуга (65% у августу), док близу половине испитаника очекује раст цена сировина (42% у августу).

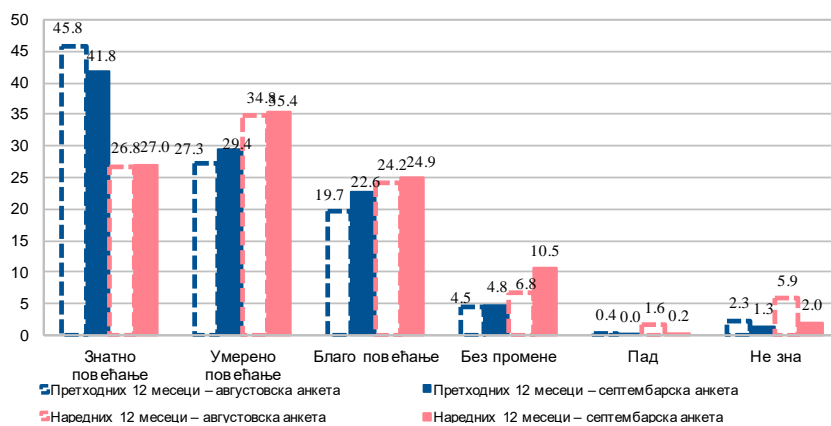
Инфлациона очекивања становништва

Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва

Краткорочна инфлациона очекивања становништва остала су непромењена у односу на претходни месец и износе 10,0%, а на истом нивоу налазе се и средњорочна инфлациона очекивања становништва.

И даље највећи део анкетираниог становништва (око 60%) сматра да ће се цене у наредној години дана умерено или благо повећати.

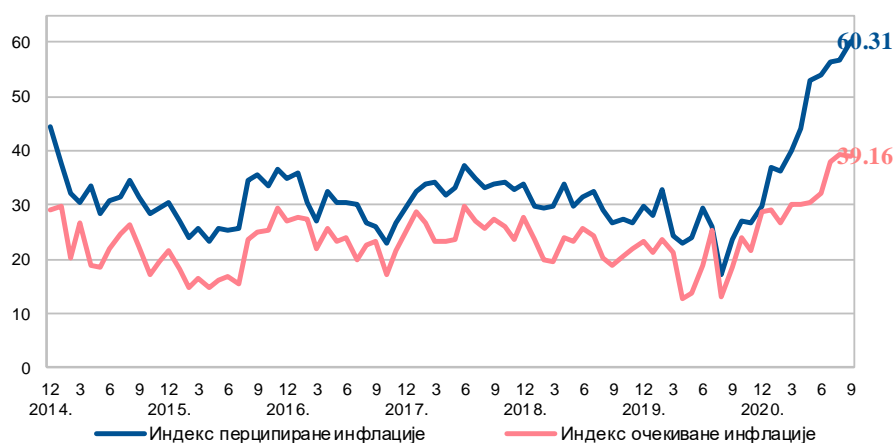
Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

Овакво кретање инфлационих очекивања, где највећи број испитаника очекује умерено и благо повећање цена у наредној години дана, сведочи о предвидивом и стабилном економском окружењу и доприноси остварењу основног циља монетарне политике у средњем року.

Становништво очекује и да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана, на шта указује виша вредност индекса перципиране инфлације од индекса очекиване инфлације. Такво кретање резултат је тога што део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних 12 месеци не очекује да ће се то наставити у наредних 12 месеци и указује на то да и сектор становништва оцењује текући раст инфлације као привремен.²

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва
(у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачуни НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (http://www.nbs.rs/system/galleries/download/pdf_ioi/ioi_02_2016.pdf).